

## REZUMAT

**Cuvinte cheie :** Politica Agricolă Comună, investiții, strategii

**Programul Național de Dezvoltare Rurală** este instrumentul pe baza căruia pot fi accesate **Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (F.E.A.D.R.)** și **Planul European de Redresare Economică (P.E.R.E.)**, care respectă liniile directoare strategice privind dezvoltarea rurală a Uniunii Europene.

Realizarea obiectivelor propuse prin Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013 este asigurată de **Autoritatea de Management pentru P.N.D.R.**, respectiv Direcția

Generală de Dezvoltare Rurală din Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Aceasta coordonează activitatea privind P.N.D.R. la nivel național și local prin structuri specifice: **Agenția de Plăți pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (A.P.D.R.P.)**, care asigură implemen-tarea tehnică și financiară a măsurilor de finanțare din cadrul P.N.D.R. și **Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură (A.P.I.A.)**.

În noul context creat, fermierul român trebuie să se adapteze la realitatea economică existentă pe plan european și mondial, să adopte metode tehnice și economice care să îi ofere stabilitate și eficiență economică sigură, fiind în același timp nevoit să producă în conformitate cu standardele pieței europene și mondiale.

Atragerea fondurilor europene pentru agricultură și dezvoltare rurală este strâns legată de Agenția de Plăți și Intervenție în Agricultură, care își desfășoară activitatea pe trei mari direcții, derulând măsuri de sprijin finanțate atât din bugetul național, cât și din fonduri europene:

- a) *plățile directe și măsurile de piață;*
- b) *unele măsuri finanțate din fonduri europene pentru agricultură și dezvoltare rurală, stabilite prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale;*
- c) *plăți reprezentând sprijin financiar din bugetul național.*

Teza de doctorat este structurată în două părți:

- **partea I, ”Studii și cercetări din literatura de specialitate cu privire la dezvoltarea și eficientizarea agriculturii României prin atragerea fondurilor europene”;**
- **partea a II-a, ”Rezultate obținute și interpretarea acestora”.**

În prima parte a tezei de doctorat (**capitolul I**) s-a realizat o atentă cercetare bibliografică din literatura de specialitate, care a urmărit analiza următoarelor aspecte:

- evoluția agriculturii României în perioada 2005-2006;
- evoluția agriculturii României în perioada 2007-2012;
- fondurile structurale din perioada de pre-aderare a României la Uniunea Europeană;
- fondurile structurale din perioada de post-aderare a României la Uniunea Europeană.

Partea a doua a tezei de doctorat cuprinde următoarele patru capitole, în care sunt prezentate contribuțiile proprii.

**Capitolul II**, intitulat ”**Localizarea cercetărilor, scopul, obiectivele și metodologia de cercetare**” este structurat în două subcapitole:

- *localizarea cercetărilor;*
- *scopul, obiectivele și metodologia de cercetare.*

**Cercetările** au fost localizate în județul Botoșani, care are o suprafață agricolă de 392788 hectare, din care 76,1 % reprezintă terenul arabil.

**Populația agricolă** ocupă peste 60 % din populația aptă de muncă, fapt ce demonstrează că județul Botoșani dispune de un potențial ridicat al resurselor umane pentru agricultură.

**Studiile de caz** au fost realizate la trei societăți comerciale agricole din cadrul județului Botoșani, care au accesat fonduri europene, cu specializări diferite:

- *producția vegetală* (S.C. AGROMECA Dragalina S.R.L.);
- *producția animală* (S.C. PREMETALICA S.R.L. Botoșani);
- *producerea, procesarea și valorificarea producției agricole* (S.C. MULTIAGRA Vlăsinești S.R.L.).

**Scopul cercetărilor** în cadrul tezei de doctorat este reprezentat de elaborarea unor strategii de dezvoltare și eficientizare a agriculturii în județul Botoșani prin atragerea fondurilor europene gestionate de instituțiile specializate (*A.P.I.A. Botoșani, A.P.D.R.P. Botoșani*).

**Obiectivele cercetării** au vizat următoarele aspecte:

- *cercetarea situației existente și analiza principalilor indicatori tehnici la nivelul județului Botoșani;*
- *analiza condițiilor naturale și social-economice ale județului Botoșani;*
- *studiul principalilor indicatori tehnici și economico-financiari realizați în producția vegetală, în creșterea animalelor și în procesarea și valorificarea*

*produselor agricole (studii de caz în unități specializate din județul Botoșani, care au accesat fonduri europene) și recomandarea unor variante de dezvoltare și eficientizare a producției agricole din județul Botoșani prin atragerea fondurilor structurale;*

- *identificarea unor strategii de produs, de preț, de promovare și valorificare în vederea asigurării calității produselor, a siguranței consumatorului și a eficienței economice a întreprinderilor din domeniu.*

**Metodologia de cercetare** a urmat mai multe etape și anume:

- *studiul bibliografiei din literatura de specialitate internă și internațională;*
- *culegerea informațiilor concrete din cadrul arealului cercetat;*
- *ordonarea, prelucrarea și prezentarea rezultatelor într-o formă sintetică (tabele, figuri, scheme);*
- *analiza și interpretarea rezultatelor;*
- *formularea concluziilor și recomandărilor.*

S-a avut în vedere evidențierea pașilor ce trebuie urmați în cadrul etapelor de cercetare, precizându-se scopul și metodologia utilizată.

În sinteză, pentru atingerea scopului și obiectivelor cercetărilor efectuate în cadrul tezei de doctorat s-au folosit mai multe metode, dintre care enumerăm: analiza indicatorilor specifici, comparația, analiza structurală și în dinamică, analiza economică ș.a.

**Analiza economică** a beneficiat de aportul abordării interdisciplinare care a permis aprofundarea analizei eficienței maxime a sistemelor complexe, de producție și valorificare, care a condus la descoperirea unor concepte noi ale optimului economic, a perfecționat metodele de cercetare și cunoaștere, iar practica economică s-a îmbogățit cu un instrument deosebit de util analizei economice și fundamentării deciziilor.

În acest sens s-au utilizat mai multe instrumente, metode și tehnici de cercetare, care au scos în evidență cele mai semnificative aspecte, stabilirea ipotezelor, obiectivelor și măsurilor necesare realizării cercetării propriu-zise în concordanță cu tematica abordată.

Astfel, în teza de doctorat s-au explicat evoluțiile și tendințele ce se manifestă în agricultură, coroborate cu influența diferiților factori interni și externi, cu consecințe directe asupra dezvoltării și eficientizării producției agricole, cu accent deosebit asupra atragerii și utilizării fondurilor europene.

De asemenea, s-a procedat la analiza comparativă a dinamicii agriculturii României în cele două perioade, pre și post aderare la Uniunea Europeană, precizând tendințele ce se manifestă atât în agricultura europeană, cât și în cea românească.

**Capitolul III se referă la ”Analiza condițiilor naturale și a rezultatelor de producție realiza-te în agricultura județului Botoșani în perioada 2006-2012”.**

În prima parte a acestui capitol s-au analizat aspectele legate de condițiile naturale (*relieful, clima, temperatura aerului, înghețul, umiditatea relativă a aerului, nebulozitatea, durata de strălucire a soarelui, precipitațiile atmosferice, vânturile, rețeaua hidrografică și hidrologică, principalele tipuri de sol*) iar în partea a doua a capitolului III s-a procedat la analiza rezultatelor de producție și economico-financiare realizate în agricultura județului Botoșani în perioada 2006-2012.

Pentru realizarea analizei s-a stabilit un sistem de indicatori dintre care enumerăm:

- *structura terenului agricol pe categorii de folosință și forme de proprietate;*
- *formele asociative de exploatare a terenului agricol;*
- *structura terenului arabil pe principalele grupe de culturi și culturi;*
- *producția medie la hectar și producția totală realizată la principalele culturi;*
- *destinația producției vegetale;*
- *efectivele de animale pe principalele specii;*
- *producția medie pe animal furajat și producția totală;*
- *destinația producției animale.*

Deși județul Botoșani deține o mare suprafață de teren agricol, această resursă nu poate fi valorificată la maximum, productivitatea fiind scăzută datorită următorilor factori:

- *exploatarea suprafețelor agricole se realizează pe loturi mici (1–3 ha) datorită fărâmițării fondului funciar prin trecerea în proprietate privată a suprafețelor, precum și al nivelului scăzut de mecanizare;*
- *forța de muncă îmbătrânită (mai mult de 28 % din populația rurală are peste 60 de ani);*
- *gradul ridicat de sărăcie a proprietarilor de teren, care întâmpină mari dificultăți în înființarea culturilor și creșterea animalelor, de aici mergându-se la necultivarea unor suprafețe;*
- *lipsa capitalului financiar pentru restructurarea și modernizarea agriculturii;*
- *instabilitatea și eroziunea solului, datorată în special neaplicării tehnologiei de cultură și a bunelor practici agricole și de mediu (GAEC);*

- *distrugerea sistemelor de irigații, care la nivelul județului Botoșani însumează o suprafață de 20234 ha, ceea ce reprezintă 6,77 % din suprafața arabilă a județului;*
- *condiții climatice nefavorabile în unii ani;*
- *utilizarea redusă a îngrășămintelor chimice și naturale;*
- *nefinalizarea procesului de întabulare a suprafețelor agricole din extravilan, precum și ieșirile din indiviziune prin introducerea cadastrului, acțiune care ar fi trebuit suportată de către stat, astfel putându-se rezolva o mare problemă a litigiilor funciare.*

**Capitolul IV are ca obiect ”Posibilități de dezvoltare și eficientizare a producției agricole din județul Botoșani, prin atragerea fondurilor europene (studii de caz)”.**

Structura acestui capitol cuprinde patru secțiuni :

- *implementarea unor proiecte de dezvoltare a agriculturii județului Botoșani;*
- *analiza principalilor indicatori tehnico-economici și financiari realizați în producția vegetală prin atragerea fondurilor europene (studiu de caz la S.C. AGROMEC Dragalina S.R.L., județul Botoșani);*
- *analiza principalilor indicatori tehnico-economici și financiari realizați în producția animală prin atragerea fondurilor europene (studiu de caz la S.C. PREMETALICA S.R.L., județul Botoșani);*
- *analiza principalilor indicatori tehnico-economici și financiari realizați în unitățile integrate prin atragerea fondurilor europene (studiu de caz la S.C. MULTIAGRA Vlăsinești S.R.L., județul Botoșani).*

Cercetarea s-a bazat pe o bază de date și informații extrase din unele documente ale unităților studiate ( bilanț, conturi, dări de seamă, rapoarte ș.a.) și a vizat perioada 2006-2012.

Pentru realizarea cercetării s-a utilizat un sistem de indicatori tehnici și economico-financiari, care a cuprins următorii indicatori:

- *patrimoniul unității;*
- *suprafața cultivată și efectivele de animale;*
- *producția realizată;*
- *cheltuielile totale și costul unitar;*
- *prețurile de vânzare;*
- *veniturile totale și cifra de afaceri;*
- *marja comercială, valoarea adăugată, rezultatul din exploatare, ratele de rentabilitate;*

- *echilibrul financiar, capacitatea de autofinanțare, autofinanțarea, solvabilitatea, lichiditatea, capacitatea de plată, autonomia financiară;*
- *indicatorii de risc și indicatorii îndatorării;*
- *fondul de rulment și trezoreria netă;*
- *indicatorii de gestiune.*

Teza de doctorat se încheie cu concluziile, recomandările și bibliografia.

Din analiza evoluției atât a veniturilor totale, cât și a cifrei de afaceri pe întreaga perioadă s-a observat o creștere evidentă a valorii acestora, cu indici de creștere foarte semnificativi, fenomen care ilustrează cel mai bine creșterea economică înregistrată în perioada de după implementarea fondurilor europene și ameliorarea condițiilor de exploatare pe această cale.

De asemenea, s-a constatat și faptul că, față de anul de referință 2007, în perioada 2009 – 2012 s-au înregistrat valori ale ratelor de rentabilitate în creștere, cu excepția anului 2010 în care performanța economico – financiară a scăzut ca urmare a influenței negative a condițiilor climatice (*secetă excesivă și temperaturi foarte ridicate*).

În aceeași perioadă s-a constatat o îmbunătățire a eficienței utilizării activelor și capitalurilor precum și a capacității de onorare a angajamentelor, revirimentul fiind mai timid în anii 2009 – 2010, dar cu o creștere semnificativa a indicatorilor în 2011 și mai ales în 2012.

Variația capitalurilor proprii din fiecare exercițiu financiar este pozitivă și egală cu valoarea profitului net realizat, nemaexistând o altă sursă de majorare a capitalurilor proprii în această perioadă.

Cash-flow-ul disponibil ajunge la o valoare pozitivă în anul 2011 prin scăderea variației datoriilor financiare iar cash-flow-ul operațional generat are un curs de creștere pe baza rezultatului net obținut și pe seama creșterii cheltuielilor cu amortizarea.

În plus, o cifră de afaceri aflată pe trend ascendent (8.221.660 lei în 2012) demonstrează și o eficiență utilizare a capitalului de lucru aflat, de asemenea, în creștere (1.925.299 lei în 2012), unitatea dispunând de un excedent de active circulante față de datoriile curente cu care să obțină venituri sporite din valorificarea produselor obținute din exploatare.

Toate aceste elemente, prezentate în detaliu în capitolul IV, certifică posibilitățile de dezvoltare și eficientizare a producției agricole din județul Botoșani, prin atragerea și utilizarea fondurilor structurale oferite de Uniunea Europeană.